קהילות

איגוד עמלי התורה ירושלים

כס"ד • גליון ח' • חשון התשפ"א • 0799-444-971 • a0799444971@gmail.com

בס"ה, זמן חורף - מרחשוון תשפ"א

רק חזק ואמץ מאוד לשמור ולעשות ככל התורה

א. אל אחינו בני ישראל האברכים ובני הישיבות בקהילות עמלי התורה די בכל אתר ואתר, אשר עליכם העולם עומד כדכתיב (ירמיה לג, כה) "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי". ידוע לכולם כי נמצאים אנחנו בימים טרופים אשר השטן מרקד בקרבנו מבית ומחוץ. כי מחד גיסא נתעפש האוויר בווירוס ה"קורונה" ורבים חללים הפיל, מי למיתה ב"מ ומי לחולאים רעים וקשים ל"ע. ויתירה מזו כי נתעפש האוויר במפגע רוחני במפגעי הטכנולוגיה במיני משחית בע"ז וג"ע ושפכ"ד ולה"ר כנגד כולם. ויודעים אנו נאמנה כי הפגע הרוחני הוליד את הפגע הגשמי, ותפילתנו כי יקוים "ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע".

ב. וכבר אמרו רבותינו בגמ' סוטה (כא.) כי אורייתא אגוני מגנא ואצולי מצלא, אלא שבזמן שעוסק בה מגינה ומצילה, ואולם בזמן שאין עוסק בה מגינה אך אינה מצילה. ועפ"ז ביאר בעין אליהו מאמר הגמ' ברכות (סג.) א"ר טבי א"ר יאשיה כל המרפה עצמו מדברי תורה אין בו כח לעמוד ביום צרה שנאמר (משלי כד, י) "התרפית ביום צרה צר כחכה". ולכאורה קשה דכח התורה להגן גם בעידן שאינו עוסק בה, והתשובה כדאמרינן במנחות (מא.) שמעינישים על ביטול מ"ע בזמן ריתחא. וע"כ זוהי כוונת הגמ' כי בזמן צרה שהוא עידן ריתחא, אין בכח התורה להגן אלא דוקא כשעוסק בה.

ג. עוד איתא בגמ' ברכות (לב:) ת"ר ארבעה צריכים חיזוק ואלו הן: תורה ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ. ועפ"ז ביאר המהרש"א דאיירי אמנם במי שלומד תורה אך בדרך עראית ורפויה ולא באומץ ובחוזק, ושע"כ אין בכח לימוד שכזה להגן ביום צרה.

ד. עוד איתא בגמ' כתובות (קיא) "מתים בל יחיו ורפאים בל יקומו" במרפה עצמו מדברי תורה הכתוב מדבר, דכל המשתמש באור תורה טל תורה מחייהו וכל שאין משתמש באור תורה אין טל אורה מחייהו, ושע"כ אינו קם בתחיית המתים. עפ"ז ביאר בחפץ ה' את מאמר הגמ' הנ"ל ברכות (סג.) דכל המרפה עצמו מדברי תורה אין בו כח לעמוד ביום צרה, היינו בתחיית המתים, שהוא יום הדין שניתנו בו אלו להחיות ואלו לחרפות ב"מ, והיות שנתרפה בדברי תורה צר כוחו שאין בו כוח לעמוד בדין תחיית המתים. אבל כשעמל בתורה טל תורה מחייהו.

ה. ונסיים בדברי הרמב"ם (פ"ג מהל' ת"ת הי"ב) אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן, ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה; אלא במי שממית עצמו עליהן, ומצער גופו תמיד, ולא יתן שנת לעיניו, לעפעפיו תנומה. אמרו חכמים דרך רמז: (במדבר יט יד) "זאת התורה אדם כי ימות באהל" - אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באהלי החכמה. וכך אמר שלמה בחכמתו (משלי כד י"ז): "התרפית ביום צרה צר כחך". ועוד אמר (קהלת ב ט): "אף חכמתי עמדה לי" - חכמה שלמדתי באף עמדה לי.

ו. על כן בימים טרופים אלו שלאור כל המפגעים המגבלות והבלבולים חל רפיון בעסק התורה נקיים בעצמנו דברי הגמ' בברכות (לב:) להתחזק בתורה ובתפילה ובמע"ט כדכתיב "רק חזק ואמץ מאוד לשמור לעשות ככל התורה וגו' למען תשכיל בכל אשר תלך" (יהושע א, ז). ויה"ר שיקוים "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים אכי"ר.

הרב שלום כהן

הרב שלמה יהודיה זעפראני

הרב אברהם סלים

הרב משה צדקה

הרב בצלאל טולידנו

כמו"כ חובתנו בשעה זו לייקר לרומם ולהעריך את שמשנו על הארץ יצא, בהיגלות נגלות, אמרות טהורות, לחזות ולראות, אור יקרות, חידושים מבוררים עלי ספר, הנותן אמרי שפר, בהלכות החמורות שבשו"ע אבן העזר, גיטין וקידושין, גירות ממזרות ויוחסין, משנה ברה ושלמה, בשם **"עטרת שלמה"** כונה, מבהיק מזיו אורה של תורה, דבר ה' זו הלכה, מ"עשה טוב" דהלכות פריה ורביה, ועד הלכות צניעות ועריות ב"סור מרע".

מיוסדים המה באדני פז ויסודות נאמנים מהש"ס ופוסקים, ע"פ פוסקי הדורות, ראשונים ואחרונים, להאיר ללומדי למ, למורים ויושבים על מדין, ללמד לקח להבין אמרות לבאר ההלכות זכות וברות לשמור ולעשות.

אורה ליהודים הייתה, בעת אורייתא אגוני מגנא ואצולי מצלא, אלא שבזמן שעוסק בה מגינה ומצילה, ואולם בזמן שאין עוסק בה אינה מצילה. ועפ"ז ביאר בעין אליהו מאמר הגמ' ברכות (סג.) א"ר טבי א"ר יאשיה כל המרפה עצמו מדברי תורה אין בו כח לעמוד ביום צרה, היינו בתחיית המתים, שהוא יום הדין שניתנו בו אלו להחיות ואלו לחרפות ב"מ, והיות שנתרפה בדברי תורה צר כוחו שאין בו כוח לעמוד בדין תחיית המתים. אבל כשעמל בתורה טל תורה מחייהו.

ה. ונסיים בדברי הרמב"ם (פ"ג מהל' ת"ת הי"ב) אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן, ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה; אלא במי שממית עצמו עליהן, ומצער גופו תמיד, ולא יתן שנת לעיניו, לעפעפיו תנומה. אמרו חכמים דרך רמז: (במדבר יט יד) "זאת התורה אדם כי ימות באהל" - אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באהלי החכמה. וכך אמר שלמה בחכמתו (משלי כד י"ז): "התרפית ביום צרה צר כחך". ועוד אמר (קהלת ב ט): "אף חכמתי עמדה לי" - חכמה שלמדתי באף עמדה לי.

ו. על כן בימים טרופים אלו שלאור כל המפגעים המגבלות והבלבולים חל רפיון בעסק התורה נקיים בעצמנו דברי הגמ' בברכות (לב:) להתחזק בתורה ובתפילה ובמע"ט כדכתיב "רק חזק ואמץ מאוד לשמור לעשות ככל התורה וגו' למען תשכיל בכל אשר תלך" (יהושע א, ז). ויה"ר שיקוים "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים אכי"ר.

הרב שלמה יהודיה זעפראני

הרב אברהם סלים

הרב בצלאל טולידנו

כמו"כ חובתנו בשעה זו לייקר לרומם ולהעריך את שמשנו על הארץ יצא, בהיגלות נגלות, אמרות טהורות, לחזות ולראות, אור יקרות, חידושים מבוררים עלי ספר, הנותן אמרי שפר, בהלכות החמורות שבשו"ע אבן העזר, גיטין וקידושין, גירות ממזרות ויוחסין, משנה ברה ושלמה, בשם **"עטרת שלמה"** כונה, מבהיק מזיו אורה של תורה, דבר ה' זו הלכה, מ"עשה טוב" דהלכות פריה ורביה, ועד הלכות צניעות ועריות ב"סור מרע".

מיוסדים המה באדני פז ויסודות נאמנים מהש"ס ופוסקים, ע"פ פוסקי הדורות, ראשונים ואחרונים, להאיר ללומדי למ, למורים ויושבים על מדין, ללמד לקח להבין אמרות לבאר ההלכות זכות וברות לשמור ולעשות.

הרב שלום כהן

הרב משה צדקה

החתימות כסדר קבלתן.

מאורי האומה

רבינו משה טוויל מעלי הכהן זצוק"ל // ח' חשוון ה'תשל"ז

רבינו משה טוויל מעלי הכהן זצוק"ל הינו נצר לגזע תרשישים ממשפחת טוויל מעלי, ישנה מסורת על פיה שם המשפחה 'טוויל מעלי' נועד להצביע על חזקת ייחוסם לעלי הכהן, עד שרבים מהדרים לקחת ממשפחה זו לפדיון בנם.

רבינו נולד לאביו רבי יוסף ולאימו מרת רחל בעיר האלב שבסוריה ב"ז חשון תרנ"ו. ימים ספורים לאחר הברית הלך אביו לעולמו, ואימו האלמנה שנישאה בשנית, מסרה אותו לסבו רבי יצחק טוויל זצ"ל ששימש לו כאב.

בבחרותו למד אצל רבו המובהק הגאון רבי מטלוב עבאדי זצ"ל, שם עשה חיל בלימודו, עד שיצא שמו לתהילה ברחבי העיר האלב כשקדן מופלג, וכתלמיד חכם עצום אשר כל רז לא אניס ליה.

כאשר הקימו פרנסי העיר את ישיבת 'דגל תורה', מתבקש היה, אפוא, כי בקשוהו לשמש בה כמגיד שיעור, ולאחר שנים מספר אף נמסרה לו הנהגת הישיבה - זאת למרות שטרם בא אפילו בברית הנישואין.

שדכני חאלב תרו במאמצים אחר שידוך ראוי אשר יתאם לגדולתו של רבינו, ומשלא מצאו פנו ליוצאי הקהילה בארץ ישראל, שמא משם תימצא הכלה הראויה לאדם הגדול. ואכן, בדרך זו נמצאה המתאימה הלא היא הרבנית מרת שרה - בת המקובל חכם אהרון טוויל זצ"ל, אשר באה לחאלב, נישאה לרבינו ועמדה לימינו בגדלות נפש עד יום פטירתה.

רבינו שימש ברבנות העיר לצד הגאון הגדול רבי שלמה סלים זעפראני זצוק"ל (סבו של מורנו הגאון הגדול רבי שלמה ידידיה זעפראני שליט"א - נשיא קהילות עמלי התורה, אשר קרוי על שמו).

ישיבתו של רבינו מנתה כמאה ושבעים בחורים מהמובחרים ביותר, כשהוא עומד על גבם שש שעות שעות ביממה, החל מהשעה 2 לפנות בוקר, ועד כלות סדרי הלימוד היומיים בשעות הערב מידי יום ביומו.

סדרי הישיבה כללו גם את ימי השבת, חגים וחול המועד ולמעשה כל ימות השנה ללא יוצא מן הכלל, בבחי' יום ולילה לא ישבותו. רבינו יגע וטרח שעות נוספות להרבין בהם תורה בשיטתו העיונית המעמיקה, אשר התאימה רק לגבוהי התלמידים שעברו מספר שנים של חידוד והעמקה בכיתות הנמוכות יותר.

נהנתה עם תלמידיו הייתה כאב לבנו, כשלכל תלמיד היה נותן דרך שונה בעבודת השם כפי יכולתו וכישוריו. גם לאחר שכבר עזבו הללו את הישיבה ונישאו, היה חכם משה דורש בשלומם ומוסר להם ברכות שלומים, ואף מגיש סיוע רוחני וגם גשמי בעת הצורך.

בשנת תש"ח לאחר ששיחדו בני ביתו את השלטונות בסכומי עתק, ניתן לרבינו האישור לעלות לארץ הקודש.

השמועה כי הגאון הגדול חכם משה טוויל עומד להגיע לארץ חיש מהר פרסה כנפיים, וחכמי ארץ ישראל כולה ובראשם מרן ראש הישיבה רבי עזרא עטיה זצוק"ל התקבצו לקבל את פניו.

כאשר הגיע לארץ הקודש, קבע את מושבו בעיר תל אביב, שם התפרסם מיד כתלמיד חכם המפליא בחידושי תורתו את כל שומעיו, ורבים שיחרו לפתחו לטעון טעמה של תורה בסגנונו המיוחד. רבינו היה עמל במשך שעות להעמידם על האמת בדרך המסורה, וכעבור זמן לא רב הקים גם את ישיבת 'זכרון משה' בתל אביב, שם למדו טובי תלמידי החכמים מהאזור כולו.

גם על בני הקהילות בת"א רבתה השפעתו, וכאשר היו שהתנגדו למינויו של מרן הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זצוק"ל למשרת רבנות העיר תל אביב, הפעיל רבינו את כל כובד משקלו בקרב הגורמים השונים ופעל לבחירתו של הרב, מתוך הכרה וידיעה עד כמה גדול כוחו של מרן הגר"ע זצוק"ל להשפיע על העם שבשדות ולקרבן אל התורה.

בטוב ליבו ייסד רבינו קרן נכבדה אשר תמכה בחתנים בני תורה בסכומים נכבדים מאוד; שהיו ניתנים מיד קדשו במאור פנים, מתוך הערכה עצומה לתלמידי חכמים ועמלי התורה.

רבנו נסתלק לבית עולמו בשיבה טובה ביום ח' חשוון ה'תשל"ז, ונטמן סמוך ונראה לציונם של חכמי פורת מן המדרשים עיי"ש. ובספר חסידים (סי' תר"ל) מובא, שרבינו האי גאון היה עולה מבבל לירושלים כל שנה בחג הסוכות, והיה מקיף את הר הזיתים בהושענא רבא שבע פעמים, והכהנים היו הולכים לפניו והעם אחריו והוא בתוך עיי"ש. (ראה בית יוסף קיי"ג, כה"ח קי"ז ט', והחת"ס בתורת משה סוף פר' אמור, וע"ע בערוך לכל חלק תפלה סימן כד סוף פרק ששי).

הנה לפנינו מנהגם של ישראל לעלות לרגל בכל שנות דור, לחזן את אבני הכותל ולהראות לפני ה', סמוך ונראה למקום המקדש. וכידוע שכך היה המנהג גם בימים עברו עוד בזמן היותה התחבורה על גבי בהמות כחמורים וגמלים. וכך היה מנהג עירנו אר"ץ היא חלב שהיו שיירות מצויות בכל חג, והיה המסע לוקח כמה שבועות ללהלוך ושוב ועבכה במקום המקדש. (עיי' בספר כפתור ופרח ועד ואכמ"ל). ומפני כל זאת גם אנו ממתינים עם הבקשה של הגשמים עד ד' במרחשון.

ה' יזכנו, וישיב שבותנו, במהרה בימינו, ותהיה זאת הסיבה, שרירה ושוטה, בכתחילה בתורת חובה, בבנין נוה אפריון, ביער לבנון, אמן כן יהי רצון.

מסורת אבותינו

הגאון רבי רחמים זיאת קצין שליט"א, משגיח דישיו' "אמרי משה" ומח"ס עדוך לכל

שאלת טל זמטר דק בשבעה במרחשון

נתבאר בפוסקים (טוש"ע קיז, א) שאף בזמננו שבעוה"ר אין עדיין בית המקדש, דין זה שמתחילים לשאול ולבקש גשם ב-ז' בחשון שריר וקיים, לפי שגם לאחר החורבן היו מתאספים יהודים מכל סביבות ירושלים לעלות לרגל, ומפני עולים הללו השאירו את התקנה לדחות את בקשת הגשמים עד ל-ז' בחשון. וכך כתב הר"ן פ"ק דתענית (ב' ע"א בדפי הרי"ף ד"ה ואיכא) וזה לשונו, ומדבריהם צריך לומר, דכי איפסקא הלכתא כרבי גמליאל, היינו אפילו לאחר חורבן, לפי שהיו מתאספים מכל הסביבות ברגל לירושלים כמו שעושין גם היום, ומפני עולים הללו ראוי שנאחר השאלה, שהיא היתה עיקר התקנה עכ"ל.

וסמך לדבר ממה שאמרו במדרש שיר השירים רבה (פרק ד סי' יב), ישראל במשלו ליונה, מה יונה זו אף על פי שאתה נוטל גוזליה מתחתיה אינה מנחת שובכה לעולם, כך ישראל אף על פי שחרב בית המקדש לא ביטלו שלש רגלים בשנה. וכן אמרו במדרש (שם ח, יא), אף על פי שחרב בית המקדש, לא ביטלו ישראל פעמי רגליהם ג' פעמים בשנה.

עוד מצינו בגמרא נדרים (כ"ג ע"א), מעשה באדם אחד שהדיר את אשתו מלעלות לרגל, ועברה על דעתו ועלתה לרגל, ובא לפני רבי יוסי. אמר לו, ואילו היית יודע שעוברת על דעתך ועולה לרגל, כלום הדרתה? אמר לו לא, והתירו רבי יוסי ע"כ.

והנה העירו האחרונים שלפי סדר הדורות חי רבי יוסי אחרי החורבן, שהרי אדוננו הרמב"ם מונה את סדר הדורות בהקדמתו לירד החזקה ושם מבואר שמרבי עקיבא קבל רבי מאיר, וחבריו של ר"מ הם רבי יהודה רבי יוסי רבי שמעון וכו', הרי שרבי יוסי חי לאחר החורבן, וא"כ יש להבין איזו עליה לרגל היתה בדורו של רבי יוסי.

והנה הגאון המהר"ץ חיות בהגהותיו על הש"ס מיישב עפ"י הנ"ל, כי העליה לרגל התקיימה גם אחר החורבן, למרות שהיה כמה דורות אחר החורבן עדיין נהגו בשלושת הרגלים לעלות לרגל למקום המקדש בירושלים ולהתפלל שם למרות החורבן, ומוכיח זאת גם ממה שנאמר במדרש קהלת (פרק יא ס"ו ב) על הפסוק "שלח לחמך על פני המים כי ברב הימים תמצאנו". ומעשה ברבי אלעזר בן שמוע שראה פעם אוניה נטרפת בים וניצול ממנה יחידי, היתה זו התקופה בה ישראל עולים לרגל והניצול הזדהה בפני עולי הרגלים כאחד מקרוביהם מבני עשיו והתחנן שיתנו לו כסות, אבל עולי הרגלים סרבו. רבי אלעזר בן שמוע שעה לבקשת הערל ונתן לאותו ניצול כסות, מזון וגם מאתים דינרים. לימים התמנה אותו ניצול לקיסר וגזר להרוג את כל היהודים, ורבי אלעזר בן שמוע נשלח להעביר את רוע הגזרה. והקיסר שזיהה את ר"א בן שמוע כמטיבו ביטל את הגזרה. הדא הוא דכתיב שלח לחמך על פני המים כי ברב הימים תמצאנו" ע"כ. והנה ר"א בן שמוע היה מתלמידיו של ר"ע כמבואר ביבמות (סב:) שהיה אחד מן התלמידים שהעמיד רבי עקיבא בזקנותו, ור"ע היה חמישים ושתים שנה אחר החורבן, ועל כרחך שגם אחר החורבן המשיכו ב"י לעלות לרגל לירושלים. (וע"ע למהר"ץ בקונ' עבודת המקדש ובקונ' אמרי בינה ואכמ"ל).

ומענין לציין את דברי הרא"ש לנדרים (שם) שביאר אמאי אותה אשה שבאה שאלתה לפני רבי יוסי, התעקשה לעלות לרגל, וכך מבאר: יעלתה לרגל. שהיו מתקבצים לשמוע הדרשה. ואף הנשים היו נוהגות מצוה לבוא שמה, ולראות בכבודה של תורה עכ"ל.

ובתשובת הרשב"ץ (ח"ג סי' כ"א) כתב, שעדיין יש לנהוג מנהג בגמרא נדרים (כ"ג ע"א), מעשה באדם אחד שהדיר את אשתו מלעלות לרגל, ועברה על דעתו ועלתה לרגל, ובא לפני רבי יוסי. אמר לו, ואילו היית יודע שעוברת על דעתך ועולה לרגל, כלום הדרתה? אמר לו לא, והתירו רבי יוסי ע"כ.

והנה העירו האחרונים שלפי סדר הדורות חי רבי יוסי אחרי החורבן, שהרי אדוננו הרמב"ם מונה את סדר הדורות בהקדמתו לירד החזקה ושם מבואר שמרבי עקיבא קבל רבי מאיר, וחבריו של ר"מ הם רבי יהודה רבי יוסי רבי שמעון וכו', הרי שרבי יוסי חי לאחר החורבן, וא"כ יש להבין איזו עליה לרגל היתה בדורו של רבי יוסי.

והנה הגאון המהר"ץ חיות בהגהותיו על הש"ס מייישב עפ"י הנ"ל, כי העליה לרגל התקיימה גם אחר החורבן, למרות שהיה כמה דורות אחר החורבן עדיין נהגו בשלושת הרגלים לעלות לרגל למקום המקדש בירושלים ולהתפלל שם למרות החורבן, ומוכיח זאת גם ממה שנאמר במדרש קהלת (פרק יא ס"ו ב) על הפסוק "שלח לחמך על פני המים כי ברב הימים תמצאנו". ומעשה ברבי אלעזר בן שמוע שראה פעם אוניה נטרפת בים וניצול ממנה יחידי, היתה זו התקופה בה ישראל עולים לרגל והניצול הזדהה בפני עולי הרגלים כאחד מקרוביהם מבני עשיו והתחנן שיתנו לו כסות, אבל עולי הרגלים סרבו. רבי אלעזר בן שמוע שעה לבקשת הערל ונתן לאותו ניצול כסות, מזון וגם מאתים דינרים. לימים התמנה אותו ניצול לקיסר וגזר להרוג את כל היהודים, ורבי אלעזר בן שמוע נשלח להעביר את רוע הגזרה. והקיסר שזיהה את ר"א בן שמוע כמטיבו ביטל את הגזרה. הדא הוא דכתיב שלח לחמך על פני המים כי ברב הימים תמצאנו" ע"כ. והנה ר"א בן שמוע היה מתלמידיו של ר"ע כמבואר ביבמות (סב:) שהיה אחד מן התלמידים שהעמיד רבי עקיבא בזקנותו, ור"ע היה חמישים ושתים שנה אחר החורבן, ועל כרחך שגם אחר החורבן המשיכו ב"י לעלות לרגל לירושלים. (וע"ע למהר"ץ בקונ' עבודת המקדש ובקונ' אמרי בינה ואכמ"ל).

ומענין לציין את דברי הרא"ש לנדרים (שם) שביאר אמאי אותה אשה שבאה שאלתה לפני רבי יוסי, התעקשה לעלות לרגל, וכך מבאר: יעלתה לרגל. שהיו מתקבצים לשמוע הדרשה. ואף הנשים היו נוהגות מצוה לבוא שמה, ולראות בכבודה של תורה עכ"ל.

ובתשובת הרשב"ץ (ח"ג סי' כ"א) כתב, שעדיין יש לנהוג מנהג בגמרא נדרים (כ"ג ע"א), מעשה באדם אחד שהדיר את אשתו מלעלות לרגל, ועברה על דעתו ועלתה לרגל, ובא לפני רבי יוסי. אמר לו, ואילו היית יודע שעוברת על דעתך ועולה לרגל, כלום הדרתה? אמר לו לא, והתירו רבי יוסי ע"כ.

והנה העירו האחרונים שלפי סדר הדורות חי רבי יוסי אחרי החורבן, שהרי אדוננו הרמב"ם מונה את סדר הדורות בהקדמתו לירד החזקה ושם מבואר שמרבי עקיבא קבל רבי מאיר, וחבריו של ר"מ הם רבי יהודה רבי יוסי רבי שמעון וכו', הרי שרבי יוסי חי לאחר החורבן, וא"כ יש להבין איזו עליה לרגל היתה בדורו של רבי יוסי.

והנה הגאון המהר"ץ חיות בהגהותיו על הש"ס מייישב עפ"י הנ"ל, כי העליה לרגל התקיימה גם אחר החורבן, למרות שהיה כמה דורות אחר החורבן עדיין נהגו בשלושת הרגלים לעלות לרגל למקום המקדש בירושלים ולהתפלל שם למרות החורבן, ומוכיח זאת גם ממה שנאמר במדרש קהלת (פרק יא ס"ו ב) על הפסוק "שלח לחמך על פני המים כי ברב הימים תמצאנו". ומעשה ברבי אלעזר בן שמוע שראה פעם אוניה נטרפת בים וניצול ממנה יחידי, היתה זו התקופה בה ישראל עולים לרגל והניצול הזדהה בפני עולי הרגלים כאחד מקרוביהם מבני עשיו והתחנן שיתנו לו כסות, אבל עולי הרגלים סרבו. רבי אלעזר בן שמוע שעה לבקשת הערל ונתן לאותו ניצול כסות, מזון וגם מאתים דינרים. לימים התמנה אותו ניצול לקיסר וגזר להרוג את כל היהודים, ורבי אלעזר בן שמוע נשלח להעביר את רוע הגזרה. והקיסר שזיהה את ר"א בן שמוע כמטיבו ביטל את הגזרה. הדא הוא דכתיב שלח לחמך על פני המים כי ברב הימים תמצאנו" ע"כ. והנה ר"א בן שמוע היה מתלמידיו של ר"ע כמבואר ביבמות (סב:) שהיה אחד מן התלמידים שהעמיד רבי עקיבא בזקנותו, ור"ע היה חמישים ושתים שנה אחר החורבן, ועל כרחך שגם אחר החורבן המשיכו ב"י לעלות לרגל לירושלים. (וע"ע למהר"ץ בקונ' עבודת המקדש ובקונ' אמרי בינה ואכמ"ל).

ומענין לציין את דברי הרא"ש לנדרים (שם) שביאר אמאי אותה אשה שבאה שאלתה לפני רבי יוסי, התעקשה לעלות לרגל, וכך מבאר: יעלתה לרגל. שהיו מתקבצים לשמוע הדרשה. ואף הנשים היו נוהגות מצוה לבוא שמה, ולראות בכבודה של תורה עכ"ל.

ובתשובת הרשב"ץ (ח"ג סי' כ"א) כתב, שעדיין יש

עלי ספר

ספר עטרת שלמה // מורנו ורבינו הגאון הגדול רבי שלמה ידידיה זעפראני שליט"א

מאשר נשאלו ע"י רבני הקהילות ומורי ההוראה ברחבי תבל, ואשר נתחברו ונמסרו לרבים בשבת חברים מקשיבים, בני התורה די בכל אתר ואתה פעולת צדיק לחיים מורנו הגאון הגדול רבי **שלמה ידידיה זעפראני** שליט"א - נשיא קהילות עמלי התורה, אב"ד וע"כ כתר תורה.

בספר זך ופוסק מו"ר שליט"א בעניינים העומדים ברומו של עולם ועונה לרבני קהילות ותלמידי חכמים בשאלות הלכה למעשה בנושאים שונים.

בין הדברים ניתן למצוא שאלות שהזמן גרמן בעת מגפת ה'קורונה' כסידור חופה וקידושין באמצעות המדיה, שפסק מו"ר שאין להתירה ללא גט. ובנידון של עדים המכסים את פניהם במסיכה, ולכאו' הוי כעדות שא"א להזימה, ומעלה להלכה שאין צורך בהסרת המסכה בעת מעמד הקידושין, ועוד.

כמו"כ הובאו פסקי דין בדיני יוחסין, ולד שנולד ע"י טיפולי פוריות שונים, זיכוי גט, איסור ביאה בקהל, פסק הלכה והתכתבות בדין היתר ממזרים עם רבה של ירושלים הגר"ש משאש זצוק"ל, התחייבויות קודם הנישואים, הסכמי טרום נישואים, ביטול שידוך יחוד לנישואין, קידושין בדרך צחוק, שאלות רבות ומגוונות ובירורי הלכה בהלכות עמוקות אלו.

בסוף הספר מביא מורנו שליט"א נוסחאות של שטרי צוואה, כתובה וכתובה דאירכסא ועוד ע"פ ההלכה כדת וכדין, וכן שאלות חזרה ללומדים הלכות אבן העזר לקיים הלימוד בידם.

בנוסף הובאו דברי מחשבה והתבוננות בעקבות מגפת הקורונה, ודברים הצריכים חיזוק, באמונה שכל מקרינו נס ופלא אין בהם טבע, ובמעלת היסורין והשגחה פרטית.

קובע מקום לעצמו דברי זיכרון שכתב הרב שליט"א על אביו הגדול הרה"ג רבי יצחק זעפראני זצ"ל שנלב"ע בשנה זו, ובהם מקצת דרכיו ופועליו הגדולים.

ברכתנו שלוחה, כעלות המנחה, למורנו ורבינו שליט"א שימשיך להשקותנו ולהרעיף עלינו טללי מים חיים, להנחותנו בכל אורחותינו ולהאיר לנו דרך הישר בתורה וביראה, מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא לאוי"ט אכי"ר

גבאי קהילות החפצים להכניס את הספר לאוצר הספרים וכן עמלי התורה החפצים להחזיק בכתר התורה, ניתן להתקשר לטל' 054-8434201

קהילות הקודש

סיוע לגבאי קהילות על ידי איגוד "עמלי התורה" במהלך חודש תשרי

במהלך חגי תשרי זכו בסייעתא דשמיא בני קהילות עמלי התורה לסיוע מגוון בדרכים רבות, בהשתדלותם של גבאי עמלי התורה.

לוח נציבי יום - בהשתדלות גבאי עמלי התורה הופקו חינם לוחות מפוארים של 'נציבי יום' לירח האיתנים, אשר הודפסו על לוח קשיח ונתלו בקהילות עוד לפני הימים הנוראים, ובכך סייעו לגבאי הקהילות, ושאר העוזרים במלאכה, יושלם ה' שכרם ופועלם בשפע ברכה והצלחה ברו"ג.

מורנו הגר"ג אבדר'ל שליט"א עונה לשאלות הציבור בזמן המכירה

כזכור לרשות ראשי וגבאי הקהילות עומדת הזכות ליהנות מכלל הסיוע המוגש על ידי עמלי התורה ביייעוץ בענייני גבאות, הקצאות ושלל נושאים הנוגעים לקהילה, ובכלל זאת המחלקה המשפטית אשר כוללת את כל צרכי בית הכנסת והקהילה ללא תשלום מצד הקהילה - לרבות ייצוג בבית משפט בעת הצורך, ויייעוץ בענייני בניה, תכנון, הקצאות ועוד.

הצלחה מסדת תקדים בהקמת "קו השיעוזדים" שע"י עמלי התזדה

בשל אילוצי התקופה ברור היה כי לא יהיה ניתן להביא את גדולי הדור ראשי הישיבות ומורי ההוראה לקהילות למסירת שיעורים לבני התורה, מה שעלול היה להוות פגם של ממש בשמחת החג כמידי שנה בשנה.

לפיכך עלה הרעיון להקים את "קו השיעורים" שע"י עמלי התורה, אשר בו ייפסרו שיעורים במהלך החג ובימי בין הזמנים שלאחריו. מלכתחילה היה נדמה כי הקושי הטכני של מסירת שיעורי תורה בטלפון תקשה על הבאת גדולי התורה אשר רובם אינם מורגלים בזה, אך בחסדי שמיים ובסייעתא דשמיא - נחל הפרויקט הצלחה חסרת תקדים, וכל גדולי התורה וההוראה נענו בחפץ לב לבקשת גבאי עמלי התורה, למסור שיעור למאזיני הקו.

לאחר שסוכם עם גדולי התורה שליט"א על מועדי השיעורים, הודפסו כאלף מודעות מפוארות ובמאמצים משותפים של אברכים רבים נתלו ברחבי הערים המרכזיות בארץ, אולם לאחר מחשבה הוחלט כי אין זך בכך, והודפסו בשנית חמש מאות מודעות ענק, אשר נשלחו ונתלו בכל רחבי הארץ, בין היתר - בכל שכונות ירושלים, בכל רחבי העיר בני ברק, מודיעין עילית, אשדוד, ביתר, אלעד, רחובות, יהוד, כרמיאל, עפולה, רכסים ועוד ועוד.

הובר שוב כי בכל עיר ועיר ובכל מקום בו קיימים ציבור בני תורה - ישנם אברכים יקרים מפז אשר דבר המהפכה לעילוי נשמתם, ומוכנים הם בחפץ לב להקדיש זמן ולתלות בגופם את המודעות ולכבוד התורה ותפארתה.

אברכים רבים הביעו את תמיהתם כי מודעה זו משקפת לראשונה "מזרח" של ממש שמוקם בציבור בני התורה, אחר שלא נראה כמותו מזה עשרות שנים.

אחוזי ההאזנה לקו אף הם שברו כל שיא אפשרי, כאשר למעלה מ-20,000 מספרים שונים (!) התקשרו במהלך ימי החג ולאחריו והאזינו לשיעורי התורה מאת רבותינו שליט"א.

סדרת השיעורים נפתחה בערב החג הראשון בשיעורו של מרן הגאון הגדול **רבי משה צדקה** שליט"א ר"י פורת יוסף, ובמוצאי החג מסר שיעור הגאון **רבי מנשה טופיק אביעזרי** שליט"א ראש ישיבת באר יצחק.

בא' דחוה"מ זכינו לקיים מעין "הקבלת פני רבו" במתכונת האפשרית בתקופה זו, כאשר בשעה 12:00 נמסרו דברי חיזוק מיוחדים על ידי מרן **הגאון הגדול חכם שלום כהן** שליט"א ר"י פורת יוסף ונשיא מועצת חכמי התורה, ובשעה 21:00 נמסר שיעור בהלכה ובאגדה מאת **מורנו הגאון הגדול רבי שלמה יהודיה זעפראני** שליט"א - נשיא קהילות עמלי התורה ואב"ד כתר תורה.

עוד נמסרו שיעורים במהלך החג מאת גדולי התורה הגאונים הגדולים שליט"א (על פי סדר המסירה): **רבי אברהם סלים** - ר"י מאור התורה, **רבי אלחנן פרץ** - מראשי ישיבת רינת התורה, **רבי ישי טולידנו** - מראשי ישיבת דעת חיים, **רבי נפתלי אברד'ל** - רב קהילת מנין אברכים, **רבי ברוך צבי לב** - ר"י יסודות התורה, **רבי מאיר אמסלם** - דומ"ץ נווה יעקב ואב"ד פחד יצחק, **רבי בצלאל טולידנו** - ר"י זוהר התורה ו**רבי נתן בן סניור** - ר"י בנין ציון.

גם לאחר חג הסוכות נמשכה מתכונת השיעורים החל ממוצאי שמחת תורה ועד ליום ה' כ"ז תשרי, מאת הגאונים הגדולים שליט"א (כסדר מסירתן): **רבי יהודה צערום** - גאב"ד חניכי הישיבות, **רבי אליהו ציון סופר** - ר"י קול אליהו רכסים, **רבי יהושע ברכץ** - רב קהילות יוצאי צרפת ור"ש בני חיים, **רבי משה הלוי** - ר"י תפארת הלוי, **רבי טל דואר** - רב בית ההוראה דהגר"נ קרליץ זצוק"ל, **רבי יעקב שרבאני** - מראשי ישיבת מאור התורה, **רבי אברהם זכותא** - רב קהילת חניכי הישיבות פרדס כץ, **רבי רפאל צדקה** - מו"ץ בבית ההוראה דהגרמ"ש קליין ובבית ההוראה דהגר"מ גרוס, **ורבי יוסף לסרי** - ר"י אש התלמוד.

סדרת השיעורים נחתמה על ידי **הגאון רבי יחזקאל סיטון** שליט"א - ראש ישיבת משכן חיים, אשר מסר שיחת חיזוק מיוחדת לקראת פתיחת זמן חורף.

השיעורים כולם זמינים להאזנה בקו עמלי התורה, במס' 0777-953-954

לידיעת ציבור חברים מקשיבים, לאור הביקוש הרב הקו פעיל לפעול גם בזמן חורף, ונמסרים בו שיעוריהם הקבועים של רבותינו שליט"א, שיעורו השבועי של מורנו הגאון הגדול **רבי שלמה יהודיה זעפראני** שליט"א, שיעורו השבועי של מורנו **הגאון רבי נפתלי אברד'ל** שליט"א, שיעורו של מורנו הגאון רבי אלחנן פרץ שליט"א ועוד.

בנוסף, יימסר מידי מוצאי שבת ועד מיוחד לבני התורה, כאשר **בכל שבוע ימסור אחד מרבותינו מזקני ראשי הישיבות שליט"א**, כפי שיעודכן בקו עצמו.

תודת גבאי עמלי התורה מסורה קמיה **הרב בניהו בורה**, מחשובי האברכים בקהילת מסילת ישרים רמות א', אשר הציע את הרעיון מלכתחילה, ואף הגדיל לעשות בבחי' "קרינא דאיגרתא איהו ליהוי פרנוקא" ונטל ע"ע את תפעול הקו ניהולו הטכני במשך כל חג הסוכות ולאחריו, ועמו **הרב אהרן טווייל** - מחשובי אברכי קהילת חניכי הישיבות בית וגן, אשר סייע רבות בכל הנדרש לתפעול הקו. זכות התורה תגן בעדם ותעמוד להם לראות חיל בלימודם בהתמדה וביגיעה כשאיפת נפש הטהור וזיכ